

Prosim, naj ostane med nami

Stirje razstavljavci kmetijskih strojev pričakujejo priznanje za uspeh, da so stroj za ličkanje, plug, kosilnico in drobilec ovsar tako utrdili proti vlagi in rji, da jim tudi podnebje na dvorišču »Mladike« v Ptujju ne škoduje, četudi so tam že nad deset dni po zaključku razstave.

—

Kmetje iz Pobrežja in Vida trdijo, da so imeli letos slab pridelek krompirja zaradi slabega semena. Prejšnji teden je prispel zanje vagon semenskega krompirja na ptujsko postajo.

Sedaj ugibajo, kako bo to seme obrodilo, ko pa so zanj plačali 2000 din ležarine.

—

Stab za sečno drvo v Ptujju ugotavlja, da še ni nasekanih dovolj drvo za potrošnike. Odsek za preskrbo razpravlja, koliko drvo pritiče na osebo čez zimo. Potrošniki pa čutijo, da je že zima.

—

V Ptujju bo lahko leto dni brezplačno kolesaril po brvi čez Studenčnico (sedaj stane vsaka vožnja 30 din), kdor bi vedel pojasniti, kdaj se bo začelo z gradnjo mostu poleg brvi.

—

V »Tednu menze« kuharice v Ptujju ne bodo smele več pripravljati jedil, ki so se jih abonenti že navešali.

Kuharicam delavsko-nameščenke menze pri »Belem križu« v Ptujju to ne ugaja, ker bodo morale svoje izkušnje vsaj nekoliko približati kuhinjskim receptom »Slovenske kuharice« ali kake novejšje knjige, ki dokazujejo, da je iz mesa, moke, sladkorja, pa tudi iz kolerabe, krompirja in drugih živil mogoče napraviti večvrstna in okusnejša jedila.

Te spremembe se abonenti pri »Belem križu« zelo veselijo. V svoji kritiki: »Bolje operite, pustite prevreti, preveč ne solite ali kisajte itd.«, se bodo lahko sklicevali na Kalinškovo. Njihova dosedanja kritika ni imela uspeha, ker niso navedli, čigavih receptov se držijo.

Vsem abonentom bi bilo prav, če bi bil že prihodnji teden »Teden menze«.

Med novorojenčki v Ptujju prevladujejo dečki

V mesecu oktobru je bilo prijavljeno Matičnemu uradu v Ptujju 93 rojstev, od teh 54 dečkov in 39 deklic.

Poročilo se je v oktobru t. l. 19 parov, umrlo pa je 19 moških in 13 žensk. M. Z.

POPRAVEK

V št. 30 v članku o rekrutih na 2. strani mora glasiti v predzadnjem odstavku »vaška godba« ne pa »vojaška godba«. Uredništvo.

Člani NM iz ptujskega okraja so napravili izlet na Jadran

Kdo mi še videl našega lepega Jadrana? Mnogi bodo odgovorili, da ga še niso videli in prav tako je bilo v vrstah pripadnikov NM tukajšnjega okraja. Neizmerna želja vseh je bila videti naše morje, našo pot v svet.

Vožnja do Ljubljane je bila prijetna in je prav hitro potekala. Zepeli smo nekaj pesmi ob spremljanju harmonikarja Vidoviča Mihaela. V Ljubljano smo prispeli okrog 22. ure, kjer smo morali precej časa čakati na zvezo proti St. Petru na Krasu. Okrog polnoči smo odinili iz Ljubljane proti Primorski. Ob prihodu v St. Peter je bilo ponovno treba čakati na zvezo in smo šele ob 2. uri zjutraj nadaljevali pot proti našemu cilju. Pričelo se je svetlikati in tako smo lahko občudovali kamenito kraško zemljo, poraščeno z redčim in nizkim grmovjem.

Vlak je drvel in vasi so zaostajale. Blizili smo se cilju in v napetem pričakovanju pogledovali skozi okna, da bi čimprej zagledali morje. Malo pred prihodom v Reko se je res pokazala pred našimi očmi velika morská površina. Vse se je rinlo k oknom, vsi so bili radovedni. Naše potovanje in Reko se je blizili h koncu. Ustavili smo se na reškem kolodvoru, kjer smo videli vrveč večjega jugoslovanskega pristanišča. Zdelo se nam je kot ogromno mravljišče.

V Reki se je bilo treba najprej nekoliko orientirati ter šele potem pričeti turnejo po mestu. Najbolj nas je seveda zanimala obala z vodnimi orjaki-parobrodi, kamor nas je neizmerno vleklo. Pred nami se je odprla široka morská gladina, ob obali je bilo veliko število vodnih velikonov in malih ribiških ter motornih čolnov. Hoteli smo takoj na ladjo in na morje, vendar je bil zato še čas. Ogledali smo si vse zanimivosti Reke ter se spuščali v pogovore z domačini. Pripovedovali so nam, kako je bilo pod italijansko okupacijo. Danes so svobodni in v miru gradijo srečno bodočnost sebi in bodočim redovom.

Po ogledu mesta smo se vrnili v pristanišče, ker je že bil čas vstopa v potniško ladjo, da odplujemo proti Opatiji. Ladja »Lovran« je odplula na široko morje. Nismo se mogli načuditi lepotam morja in Jadrana, krasnim parkom in vilam ob morju. Tov. Ropoša je od navdušenja vzkliknil: »Če bom živel sto let, tega ne bom pozabil.«

Kar hitro je potekala plova po morju in prav kmalu smo pristali v pristanišču v Opatiji. Že od daleč nas je vabil krasen razgled na Opatijo, njeno lego, krasne vile in parke. Škoda, da tega letovišča nismo posetili v času poletne sezone, ko je bilo še mnogo lepše. Takrat bi se lahko tudi kopali v morju.

Naše sopotnice so posebno zanimalo posebnosti morske vode in v njej živeče živali. Po ogledu Opatije smo odšli k obali. Vkrcali smo se v čolne in odveslali na morje. Imeli smo krasno popoldne, dočim je bilo dopoldne nekoliko oblačno. Čolnarji so nam razkazovali kraje ob obali in tolmačili zanimivosti Opatije. Pokazali so nam tudi villo, v katero prihaja na oddih maršal tov. Tito. Čas je hitro potekal. Treba se je bilo pripraviti na povratek v Reko, od koder smo krenili nazaj proti Ljubljani in našemu zgodovinskemu Ptujju. Vrnili smo se zadovoljni z izletom ter bomo sedaj še z večjim delovnim elanom doprinali še več za čimprejšnjo zgraditev socializma v naši Titovi Jugoslaviji.

L. P.

Ne pozabite na Teden Rdečega križa, ki bo v času od 5. do 13. novembra 1949.

Fizkultura

Jesenski kros v ptujskem okraju

Sezona krosov, ki se je pričela v ptujskem okraju že 23. oktobra, še ni zajela zaželjenega števila fizikulturikov. Posebno nezainteresiranost so za to pokazale sindikalne podružnice in mladinski aktivni po okraju. Od teh je izvedel kros le mladinski aktiv sadjarsko-obdelovalne zadruge Osojnik, ki je lahko za zgled vsem ostalim. Sindikati so v tem pogledu v primerjavi s prejšnjimi krosi popolnoma popustili in ne kaže, da se zavedajo pomena fizikulture pri izgradnji socialističnega človeka. Podobno stanje je tudi med telovadnimi društvi. Od 11 telovadnih društev, ki obstajajo v ptujskem okraju, so izvedla kros le tri in sicer TD Ptuj, Središče in Strnišče, poslednji dve brez potrebnih priprav. Povaliti pa je posebno osnovne šole v okraju, od katerih jih je že osem izvedlo svoj kros, kakor tudi ormoško gimnazijo. Zgledno pri teh je tudi to, da so svojo nalogo opravili tudi v pogledu množičnosti. Čudno pa je, da še krosa ni izvedla nobena osnovna šola v Ptujju.

Če prištejemo 430 tekačev, ki so sodelovali na krosih telovadnih društev in zadruge Osojnik, še 1637 tekačev iz osnovnih šol in gimnazije Ormož, dobimo prav lepo število — 2067 tekačev, kar nam da upanje, da bo plan tekačev na letošnjem jesenskem krosu kljub omenjenim nepravilnostim izpolnjen.

... V STRNIŠČU

Telovadno društvo Strnišče je v četrtek, 27. oktobra priredilo svoj jesenski kros. Za tako veliko gradbišče, kakor je tovarna glinice in aluminija v Strnišču, je bilo pričakovati najmožnejši kros v ptujskem okraju. Toda pred gradom, kjer je bil start, se je zbralo sorazmerno majhno število ljudi — 72. Ti so bili skoraj brez izjeme udeleženci predvojaške vzgoje, ki se je vršila v tem času in nčenci obrtne šole. Opravičljivi je izostanek delavcev Gradisa, ki so v tem času še bili na gradbišču in bodo imeli poseben kros. Z njihovo udeležbo bi se število vsekakor podvojilo. Na tem krosu je prišla popolnoma do

Živahno delo fizikulturikov na ptujski gimnaziji

Pretekli teden je bil na naši gimnaziji ustanovljen občni zbor fizikulturnega aktivna. Po izvolitvi novega vodstva je predsednik tov. Kuhar Silva podala izčrpno poročilo o delu v preteklosti in obnem seznanila dijake z novimi smernicami in jih vzpodbudila k nadaljnjemu uspešnem delu. Zatem je še govoril zbranim dijak-predsednik TD Ptujja tov. Zdravce, ki je poudaril važnost fizikulture ravno med mladino, katera se mora telesno in duševno utrjevati tembolj sedaj, ko gradimo v naši državi višjo stopnjo družbenega reda — socializem. Za fizikulturni znak tekmuje na našem zavodu približno 80% dijakov. Od tega je že precejšnje število mladincev izpolnilo vse norme in doseglo vse značke, ki jim bodo podeljene na slavnosten način na fizikulturni akademiji, ki je predvidena v prihodnjih dneh. Dosedaj je osvojenih skupno 49 značk:

31 mladinskeh,
3 bronaste,
10 srebrnih,
5 zlatih.

Tudi pionirji z veseljem tekmujejo za fizikulturni znak. Dosedaj je izpolnilo vse norme skupno 326 pionirjev.

Na ptujski gimnaziji obstajajo tudi posamezne sekcije za športne igre, ki so med dijaštvom zelo priljubljene. Tako so odbojkaši n. pr. pokazali v zadnjih časih viden napredek in so imeli v tem letu že več nastopov. Ko pa do danes nismo imeli na razpolago lastnih igrišč, smo si le-te končno z udarniškim delom začeli graditi sami. Prostor za gradnjo smo dobili na prostranem dvorišču dijaškega doma, kjer smo že naredili jame za skoke in tekališče čez

izraza posledica tega, če sindikalna podružnica ne posveča nobene pozornosti fizikulturnemu gibanju. — Proga je bila lepa in borba je bila med mladinci, kjer je zmagal izkušenejši Zupanc šele v zadnjih metrih. Pri članih je sigurno zmagal že znani ptujski nogometaš Petrovič. Članice so nastopile samo tri zaradi že zgoraj omenjenih vzrokov in je zmagala z velikim naskokom nadarjena fizikulturna Krajnc Greta.

Rezultati so naslednji:
Mladinci na 1000 m (38 udeležencev):
1. Zupanc Milan 3,00 min., 2. Kosi Ignac 3,04 min., 3. Rajh Polde 3,09 min.

Člani na 2000 m (21 tekačev): 1. Petrovič Stojan 7,20 min., 2. Vnuk Loize 7,24 min., 3. Ivančič Vlado 7,50 min.

Članice na 1000 m (3 udeležence): 1. Krajnc Greta 2,27 min., 2. Terš Ivanka 3,07 min., 3. Zadnik Angela 4,00 min.

... IN V ZADRUGI OSOJNIK

Prvi mladinski aktiv, ki je izvedel kros v ptujskem okraju, so bili mladi zadrudniki sadjarsko-obdelovalne zadruge Osojnik. Kot taki so lahko za zgled vsem mladinskim aktivom v ptujskem okraju, saj so kros izvedli na lastno iniciativo. Ta aktiv tvori le 18 mladincev in mladink, od katerih je nekaj osotnih, tako da predstavlja navidez zelo majhna udeležba — 12 tekačev — prav za prav stoprocentno udeležbo. Svetovali pa bi, da ob drugih takih prireditvah povabijo tudi mladino, ki ni vključena v njihovo zadrugo oziroma aktiv, pa tudi starejše zadrudnike. — Proga je vodila po težkem terenu, med breskovicami nasadi in so jo pretekli vsi nastopajoči.

Mladi zadrudniki so se razvrstili tako:
Mladinci na 1000 m (3 udeleženci):
1. Vesel Milan 5,54 min., 2. Rutar Zdravko 5,59 min., 3. Eržin Jože 6,03 min.

Mladinke na 800 m (9 udeležence):

1. Markežič Rozalija 4,55 min., 2. Žuran Milica 5,10 min., 3. in 4. Babič Milica in Markežič Romana 5,12 min. itd.

K. M.

Pionirji odreda Cirkulane so imeli kres

Cirkulane, 27. X. 1949

Več dni smo se že pripravljali na kres. Iz vseh krajev smo nosili šibja. Pri tem smo imeli tudi velike zapreke. Kljub vsemu pa nismo klonili. Kresa smo se veselili in ga hoteli na vsak način prižgati na čast 30. obletnici SKOJ-a.

Prižgali smo ga 26. okt. 1949. Pripravili so ga pionirji 3. a-razreda. Zbralo se nas je dosti pionirjev, prišli pa so tudi podmladkarji. Najprej smo zapeli pionirsko himno. Nato je imela tov. Mlakar Ana govor ter povedala o herojskem SKOJ-u. Sledila je pesem: »Hej, tovariši!« Pionirji so vzklikali na čast velikemu prazniku. Potem je sledil govor tov. učiteljice Cobelj Marije, ki nam je povedala o pomenu tega velikega praznika. S tem v zvezi je govorila tudi pionirka Petrovič Ida o herojki Silc Majdi. Med govorom so pionirji vzklikali razna gesla. Za tem smo zapeli nekaj partizanskih in narodnih pesmi. Zaplesali smo Titovo in kozarčko kolo. S tem je tov. Cobeljeva zaključila s par besedami in s pionirskim pozdravom naš kres. Mi pa smo se veseli vračali domov.

Za domovino s Titom naprej!

Pionirji odreda Cirkulane

Tečaji

Za direktno sporazumevanje med narodi, ki žele trajen mir, je potrebno, da obvladamo mednarodni jezik

ESPERANTO.

Esperantsko društvo v Ptujju priredi nov tečaj za začetnike v novembru. Prijave sprejema in daje pojasnila Jos. Domanjko pri MLO Ptuj.

OPOZORILO

Odbor za organizacijo okrajne gospodarske razstave v Ptujju poziva vse upnike, da predložijo svoje zahteve v zvezi z gospodarsko razstavo najkasneje do 10. novembra 1949, ker se računali zaključujejo in se po tem roku eventualne zamudne priglasitve ne bodo upoštevale.

Odbor za organizacijo ukrajne gospodarske razstave v Ptujju.

OBVESTILO

Obveščamo ljudstvo, da sprejemamo stranke ob delavnikih med 4. in 6. uro popoldne, ob nedeljah pa med 9. in 12. uro popoldne.

Okrajna kontrolna komisija v Ptujju
Krekova ulica.

njem trdimo, da bo žela vidnejše uspehe kot dosedaj. Z veseljem lahko ugotovimo, da bomo s takim delom, kot je vidno že v začetku šolskega leta, skoraj dosegli višino v fizikulturnem gibanju, na kateri so n. pr. celjska in ljubljanske gimnazije.

Ce bomo tako ocenili vlogo, ki jo mora imeti mladina v fizikulturnem pokretu, če bomo tudi v fizikulturnem delu odločno ovrgli staro gledanje, da naj mladina le vedno slepo sledi drugim in bomo v vsakem trenutku tudi mladino z ljubeznijo uvajali v množično udeleževanje v fizikulturno in v organizacijsko strokovno delo, bomo s tem ustvarili eno najvažnejših osnov za pravičen in množičen razvoj naše fizikulture K. E.

TEORIJA V ZADRUŽNI PRAKSI

Omejevanje vpliva mraza na ozimna žila

Dipl. ing. Zorec Egon

Med najvažnejše činitelje, ki vplivajo na razvoj rastlin, je prištevati toploto, katere primerno količino potrebuje vsaka rastlina, da se lahko tekom svoje »astne dobe pravilno razvije in pravočasno dozori. Vsaka posamezna vrsta rastlin, celo vsaka rastlina iste vrste pa ima glede množine toplote svoje posebne zahteve. Ker pa more vsak kraj nuditi le tamkajšnjim podnebnim razmeram odgovarjajočo stopnjo in količino toplote, lahko v posameznih krajih uspevajo le one rastline, ki jim tekom vegetacijske dobe razpoložljiva množina toplote zadostuje. Pšenica uspeva le v krajih, kjer je srednja letna toplota vsaj +14° C, koruza pa v krajih, kjer znaša +19° C. Tudi kalilna toplota posameznih semen je različna. Semé pšenice in rži lahko sejemo že v jeseni, dočim moramo oves in ječmen sejati spomladi (ječmen tudi v zgodnji jeseni), ker ne preneseta hujšega mraza. Iz tega sledi, da je mogoče v posameznih krajih sejati le tiste rastline, ki tam-

kajšnjim vremenskim prilikam odgovarjajo, sicer podležejo mrazu ali pa ima isti nanje kvaren vpliv.

Oglejmo si vpliv mraza na ozimna žila. Ozimna žila so tekom svojega razvoja v jesenskem, zimskem in spomladanskem času izpostavljena trem nevarnostim, in sicer: zadušitvi, izsušitvi in zmrznjenju.

Rastline se lahko zaduše pod predebelo plastjo snega, ki ga na površini pokriva še ledena plast snega, ki ovira rastline in dihanju, ki predvsem s tem v tem času izražajo svoje življenje. Posebno nevaren je rastlinam mraz v mesecih oktobru in marcu, kajti v tem času se sneg čez dan tali, ponoči pa zmrzuje, kar povzroča nastajanje ledene skorje na snegu, ki onemogoča dostop zraka rastlinam. V tem primeru je edina pomoč v tem, da razbijemo ledeno plast z brano ali valjarjem ter na ta način omogočimo prezračevanje. Da se ozimno žito v jeseni premočno ne razraste, pa moramo poskrbeti s pametnim gno-

jenjem z dušičnimi gnojili in s tem, da setve ne izvršimo prerano.

Rastlinam grozi nevarnost tudi zaradi izsušenja. V brezsněžni zimi, zlasti v februarju in marcu je preko dneva večkrat sončno in vetrovno, kar ima za posledico veliko izhlapevanje vode. Ker pa koreninice ne morejo dovajati rastlinam iz zamrle zemlje dovolj vode, se rastlinsko staničevje vedno bolj suši in njegova napetost (turgescencija) pada, kar povzroča ovenelost rastline. Isti slučaj nastane v brezsněžni zimi tudi zaradi tega, ker je zemlja izpostavljena toplotnim izpremembam. V tem primeru zavzame zemlja pri zmrznjenju večjo prostornino, kar povzroča pretrgovanje koreninice, ki dovajajo vlago iz spodnje, nezmrznjene plasti. Rastline so zaradi tega nekako izvlčene iz zemlje in jih je treba na zemljo ponovno pritisniti. V takem primeru je treba čim prej uporabiti valjar. Zaradi izsušenja trpe rastline najbolj na vlažni zemlji.

Največ škode pa prizadene rastlinam mraz neposredno. Da so posamezne rastline, celo iste vrste, različno odporne proti nizki temperaturi, nas prepriča pogled nanje po

mrzlih nočeh. Na kakšen način deluje mraz na rastlinske dele, so obstojala do nedavna različna mnenja in razna strokovna naziranja, ki so deloma pojasnjena z znanstvenimi poskusi. Rastline so sestavljene iz majhnih mehurčkov, imenovanih celice, ki jih oklepajo celične mretnice, notranjost pa izpolnjuje prativorivo (protoplazma) in celični sok. Prva je sestavljena pred vsem iz beljakovin, tolišč, nekaj vode in malo mineralnih soli. Mraz deluje na te sestavine rastlinskih celic tako, da voda, ki se nahaja v celicah, ob nastopu mraza iz njih izstopi v medcelične prostore, kjer zmrzne. V tem primeru prevlada v celicah prevelika zgoščenost raznih soli, kar povzroča spremembo protoplazme, ki mora prenehati s svojim delovanjem po preteku gotovega časa Domneva, da se pri zmrznjenju rastlin razpočijo posamezne celične mretnice, je ovržena. Če bi bila ta domneva točna, bi morale v zmrzlih rastlinah celice takoj odmreti. Iz izkušnje pa vemo, da mraz ne škoduje, zlasti, ako ni preoster in če otalite rastline nastopi polagoma. Zmrzlo celično vodo, ki se počasi stali, staničevje zopet vsrka in s tem

omogoči zopetno delovanje protoplazme. Drugače pa je v slučaju, če po mrzli noči nastopi toplo vreme, ker se takrat za taljenje potrebna toplota odvzame sosednjim celicam, ki zaradi tega propadejo.

Naša ozimna žita so prilagojena tudi ostrejšemu mrazu in ga prebivajo brez posebne škode. Škodujejo pa jim seveda hitre toplotne izpremembe. Dotik zmrzle rastline s prstom povzroči, da ostane dotično mesto rjavkasto — znak, da so tam uničene celice. Mraz povzroča manjšo odpornost rastlin, ki postajajo lažje dostopne rastlinskim škodljivcem. Na izumrlih in od mraza oslabilih rastlinah se rada razpase snežena plesen (fusarium nivale), ki večkrat povzroča znatno škodo.

Da omejimo škodljive vplive, ki jim je tekom zimskega časa izpostavljeno ozimno žito, je treba sejati dobro, težko in izpoteno seme v suho zemljo z naravnim površjem. Pognojiti je treba s fosfatnimi in kalijevimi gnojili ter le z manjšo količino dušičnih gnojil. Vodo je treba iz razorov in mokre zemlje olvajati, ker sicer rastline pod škodljivimi vplivi neugodne zime še bolj trpijo.